
Õiguskomisjon

2016/0126(NLE)

9.11.2016

ARVAMUS

Esitaja: õiguskomisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

(08523/2016) – C8-0329/2016 – 2016/0126(NLE))

Arvamuse koostaja: Angel Dzhambazki

LÜHISELGITUS

2. mail 2016 esitas komisjon nõukogule ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta [2016/0126 (NLE) – COM (2016)237 final], mis on ka tuntud raamlepingu nime all.

Ettepanek esitati nõukogule pärast seda, kui USA Kongress oli vastu võtnud 2015. aasta õiguskaitse seaduse. Nimetatud seaduse alusel on USA justiitsministeeriumil õigus nimetada välisriigid või piirkondlikud majandusliku integratsiooni organisatsioonid, kelle kodanikud võivad esitada tagantjärele teatavate USA valitsusasutuste vastu tsiviilhagi, et tutvuda nimetatud asutuste käsutuses olevate andmetega, muuta neid või esitada hagi seoses välisriigi poolt USA-le kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil edastatud andmete ebaseadusliku avaldamisega.

18. juulil 2016 otsustas nõukogu esitada Euroopa Parlamendile taotluse anda nõusolek ülalnimetatud kokkuleppe sõlmimist käsitlevale nõukogu otsuse eelnõule.

Arvamuse koostaja palub, et õiguskomisjon kutsuks kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni üles esitama soovitusi, et parlament annaks nõusoleku kokkuleppe sõlmimiseks ja seda järgmistel põhjustel.

a) Kavandatav kokkulepe põhineb asjakohasel õiguslikul alusel

ELi toimimise lepingu artikkel 16 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a on ettepaneku asjakohane õiguslik alus.

ELi toimimise lepingu artikli 16 lõikes 1 on märgitud, et igal ajal on õigus oma isikuandmete kaitsele ning sama artikli lõikega 2 antakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule õigus kehtestada seadusandliku tavamenetluse kohaselt eeskirjad füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega. Artikli 218 lõike 6 punktis a on märgitud, et nõukogu peab Euroopa Parlamendilt saama nõusoleku rahvusvahelise lepingu sõlmimise kohta, muu hulgas juhul, kui leping hõlmab valdkondi, mille suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust.

Käesoleva kokkuleppe eesmärk on tagada isikuandmete kaitse kõrge tase ja tõhustada koostööd Ameerika Ühendriikide ning Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel seoses süütegude, sealhulgas terrorismi, tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega (artikkel 1).

Kavandatava kokkuleppega soovitakse eelkõige kehtestada ulatuslikud kaitsevahendid ja -meetmed, mida kohaldatakse isikuandmete edastamise suhtes ühelt poolt Ameerika Ühendriikide ja teiselt poolt Euroopa Liidu või selle liikmesriikide vahel kriminaalõiguse kohaldamise käigus. Sellega seoses hõlmab kokkulepe diskrimineerimiskeeldu käsitlevaid sätteid (artikkel 4), andmete kasutamise piiranguid (artikkel 6), andmete edasisaatmisele eelneva nõusoleku andmist (artikkel 7), menetlusi isikuandmete kvaliteedi ja tervikluse tagamiseks (artikkel 8), teabeedastust andmeturbe rikkumise korral (artikkel 9), infoturbe intsidentidest teatamist (artikkel 10), arvestuse pidamist (artikkel 11), säilitamise tähtaegu (artikkel 12), isikuandmete erikategooriaid (artikkel 13), meetmeid vastutuse suurendamiseks

seoses isikuandmete töötlemisega (artikkel 14), õigust andmetega tutvuda ja neid parandada (artiklid 16 ja 17), õiguskaitset haldusmenetluse ja kohtumenetluse teel isikuandmete juurdepääsu võimaldamisest või isikuandmete parandamisest keeldumise või selliste andmete ebaseadusliku avaldamise korral (artiklid 18 ja 19) ning tõhusaid järelevalvemehhanisme ja järelevalveasutuste koostöö mehhanisme (artiklid 21 ja 22).

Sellega seoses tasub märkida, et kavandatava kokkuleppe artiklis 1 on täpsustatud, et kokkulepe ei ole isikuandmete edastamise õiguslik alus ning selleks on alati vaja eraldi õiguslikku alust.

b) Kavandatava kokkuleppega tagatakse isikuandmete kaitse põhiõiguse kõrgetasemeline kaitse ning panustatakse õiguskindlusse

Nõuetekohase rakendamise korral on paljud ülalnimetatud tagatised ja kaitsemeetmed sobilikud, et tagada ELi toimimise lepingu artiklis 16 ja põhiõiguste harta artiklis 8 sätestatud isikuandmete kaitse õiguse kõrgetasemeline kaitse ja kooskõla andmekaitse valdkonda käsitleva Euroopa Kohtu praktikaga. Sellega seoses tasub märkida, et kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga *Schrems* kohtuasjas (C-362/14, EU:C:2015:650) kohustatakse kavandatava kokkuleppega pooli sätestama oma kohaldatavas õigusraamistikus, et nende kodanikel on õigus pöörduda kohtusse seoses isikuandmetega tutvumisest või isikuandmete parandamisest keeldumise või teabe ebaseadusliku avaldamisega (artikkel 19). Igal juhul peavad käesoleva kokkuleppe rakendamises osalevad institutsioonid võtma juhul, kui peetakse läbirääkimisi tulevaste kokkulepete üle, mille alusel hakatakse edastama isikuandmeid, vajaduse korral nõuetekohaselt arvesse ülalnimetatud *Schrems* kohtuasjas tehtud Euroopa Kohtu otsust, samuti kohtuasjas *Digital Rights Ireland jt* (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238) tehtud otsust ja muidugi mõista Euroopa Kohtu tulevast kohtupraktikat ning Kanada ja Euroopa Liidu vahel broneeringuinfo edastamise ja töötlemise kokkuleppe kohta peatselt esitatavat Euroopa Kohtu arvamust ning juhinduma nendest.

Kavandatava kokkuleppega luuakse isikuandmete kaitse raamistik, millega antakse panus õiguskindlusse. Kokkulepe täiendab vajaduse korral kehtivate või tulevaste andmeedastust käsitlevate lepingute või sellist edastamist lubavate siseriiklike õigusaktide andmekaitsemeetmeid (artikkel 5). See kujutab endast märkimisväärset edasiminekut võrreldes praeguse olukorraga, kus isikuandmeid edastatakse USA-le selliste õigusaktide alusel, mis ei hõlma üldse või hõlmavad väga nõrku andmekaitset käsitlevaid sätteid. Lisaks sellele on kokkulepe Ameerika Ühendriikide ning Euroopa Liidu ja/või selle liikmesriikide vahel kriminaalõiguse kohaldamise käigus isikuandmete edastamist käsitlevate tulevaste kokkulepete aluseks, allapoole mida kaitsetase langeda ei või. Ühtlasi luuakse käesoleva kokkuleppega ka oluline pretsedent võimalike sarnaste lepingute sõlmimiseks teiste rahvusvaheliste partneritega.

Samuti tuleb märkida, et kokkulepe kohustab pooli võtma kõik vajalikud meetmed, et rakendada käesolevat kokkulepet, sealhulgas eelkõige kokkuleppes sätestatud nende vastavaid kohustusi, mis on seotud juurdepääsuga isikuandmetele, andmete parandamisega ning üksikisikute õiguskaitsega haldusmenetluse ja kohtumenetluse teel, enne kui saab eeldada, et kummagi poole andmekaitsealaste õigusaktidega tagatakse samaväärne kaitsetase (artikkel 5). Kokkulepe kohustab pooli vaatama korrapäraselt ühiselt läbi käesoleva kokkuleppe rakendamise poliitikameetmed ja menetlused ning nende tõhususe. Esimene ühine läbivaatamine tuleks teostada hiljemalt kolme aasta jooksul käesoleva kokkuleppe jõustumisest. Kokkuleppes on selgelt sätestatud, et ühise läbivaatamise tulemused

avalikustatakse (artikkel 23). Arvamuse koostaja on arvamusel, et parlamenti tuleks õigeaegselt teavitada mis tahes selle sätte alusel võetavast meetmest ja ühise läbivaatamise tulemustest, et tal oleks õigeaegselt võimalik võtta kõik meetmed, mis tema käsutuses on ja mida ta peab asjakohaseks.

c) Kavandatav kokkulepe parandab õiguskaitsealast koostööd Ameerika Ühendriikidega

Käesoleval kokkuleppel on märkimisväärne mõju Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide politsei- ja õiguskaitsekoostööle Ameerika Ühendriikidega. Andmekaitse eeskirjade ja tagatiste ühtse ja tervikliku raamistiku loomisega võimaldab kokkulepe ühelt poolt ELi ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt USA kriminaalõiguse rakendamise eest vastutavatel asutustel omavahel tõhusamalt koostööd teha. Kokkulepe lihtsustab tulevikus ka USAga kriminaalõiguse rakendamise valdkonnas andmete edastamist käsitlevate lepingute sõlmimist, kuna andmekaitsemeetmed oleksid juba kokkulepitud ning seega ei tule nende üle üha uuesti ja uuesti läbirääkimisi pidada. Ühtsete standardite kehtestamine selles koostöövaldkonnas võib Atlandi-ülestes andmevoogudes usalduse taastamisele märkimisväärselt kaasa aidata.

*****

Õiguskomisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil soovitada Euroopa Parlamendil anda oma nõusolek nõukogu otsuse eelnõule Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Ameerika Ühendriikide ja ELi vahelise kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkulepe
Viited	08523/2016 – C8-0329/2016 – COM(2016)0237 – 2016/0126(NLE)
Vastutav komisjon	LIBE
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	JURI 12.9.2016
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Angel Dzhambazki 11.7.2016
Vastuvõtmise kuupäev	8.11.2016
Lõpphääletuse tulemus	+: 18 –: 1 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Therese Comodini Cachia, Mady Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Enrico Gasbarra, Mary Honeyball, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Daniel Buda, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Stefano Maullu, Virginie Rozière